

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่ สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่เป็นอัมพาตของสมองใหญ่ อายุ 2-5 ปี ในช่วงที่มีการทดสอบพัฒนาการ จำนวน 3 คน ที่เข้ารับบริการที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโตโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และกลุ่มควบคุม เป็นเด็กอัมพาตของสมองใหญ่ที่ได้รับการตรวจจากตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 5 คน ที่มีพัฒนาการใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการปฏิบัติการทางคลินิก

1. ระยะเตรียมการ (ระยะฝึกใช้แบบทดสอบ Denver II ,HELP)

ผู้วิจัยได้รับการฝึกอบรมการใช้ Denver II กับผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบใช้แบบทดสอบกับเด็กที่เป็นผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในการประเมินพัฒนาการทุกด้านของเด็ก 10 คนและได้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ทดสอบและผู้สังเกตร่วม ติดกัน ไม่ต่ำกว่า 0.90

ผู้วิจัยได้รับการฝึกอบรมการใช้ HELP กับผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบใช้แบบทดสอบกับเด็กที่เป็นผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจนได้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ทดสอบและผู้สังเกตร่วม 3 ติดกัน ไม่ต่ำกว่า 0.90

2. ระยะก่อนการทดลอง (ระยะคัดเลือกกรณีศึกษา)

2.1 การคัดเลือกกรณีศึกษา ผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาโดยศึกษาเวชระเบียนประวัติของเด็กที่เข้ารับบริการในหน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 3 คน และประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการ HELP

2.2 การคัดเลือกกลุ่มควบคุมเทียบ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกเด็กโดยศึกษาจากเวชระเบียนของเด็กที่เข้ารับการตรวจพัฒนาการที่ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์โดยไม่จำกัดจำนวน โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการ Denver II โดยคร่าวๆ แล้วจัดกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เด็กกลุ่มทดลองนี้จะต้องมีพัฒนาการที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 6 ด้านของเด็กในกลุ่มตัวอย่างหลังจากประเมินโดยละเอียดจากแบบประเมินพัฒนาการ HELP

2.3 ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับกลุ่มกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบก่อนทำการฝึก รวมถึงขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อนำเด็กเข้าร่วมกลุ่มและขออนุญาตไปฝึกเด็กที่บ้านในเด็กกลุ่มกรณีศึกษา

2.4 กลุ่มกรณีศึกษาหลังจากผู้วิจัยทำการประเมินพัฒนาการเด็กโดยใช้แบบประเมิน HELP แล้วผู้วิจัยวางแผนการกระตุ้นพัฒนาการรายบุคคล โดยกำหนดแผน 2 ระยะคือระยะ 3 เดือนแรก และระยะ 3 เดือนหลังเพื่อความยืดหยุ่นในการปรับแผนกระตุ้นพัฒนาการให้เหมาะสมสำหรับเด็กและสภาพแวดล้อมให้มากที่สุด ใน 3 เดือนแรกผู้วิจัยกำหนดทักษะเป้าหมายหลักที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนและเป้าหมายรองในกรณีที่ทักษะเป้าหมายหลักทำได้ก่อนระยะเวลา 3 เดือน ที่กำหนด ในแต่ละทักษะเป้าหมายจะมีวิธีการและขั้นตอนการกระตุ้นพัฒนาการโดยละเอียดเพื่อให้เหมาะสมกับเด็ก มีการสร้างตารางบันทึกการเกิดทักษะเป้าหมาย เพื่อบันทึกทักษะทุกครั้งและผู้วิจัยทำการกระตุ้นพัฒนาการแก่เด็ก ส่วนในกลุ่มควบคุมเทียบจะไม่มีการกระตุ้นพัฒนาการแต่ผู้วิจัยจะใช้แบบสำรวจรายทักษะฉบับเดียวกับกลุ่มกรณีศึกษา ในการประเมินเด็กทุก 1 เดือน

3. ระยะกระตุ้นพัฒนาการ

กรณีศึกษาที่ 1-3 ได้รับการประเมินพัฒนาการตามแบบประเมินพัฒนาการ HELP คือ ก่อนเข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการ และทำตารางบันทึกการเกิดทักษะเป้าหมาย ทักษะเป้าหมายใดที่ทำได้ดีติดต่อกันแล้ว 3 ครั้งจะยุติการฝึกทักษะนั้นเพื่อฝึกทักษะเป้าหมายต่อไป ทุกครั้งที่เด็กเข้ารับการกระตุ้นทางพัฒนาการทั้งการฝึกที่บ้านและการมาเข้าฝึกกลุ่มในวันพุธ เวลา 8.00-12.00 น. ที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และการฝึกกระตุ้นพัฒนาการที่บ้านทั้งสิ้น 24 สัปดาห์ (6 เดือน) สัปดาห์ละ 4 วันในช่วงเวลา 9.00-11.00 น. และ 13.00-15.00น. วันละ 90 นาที เป็นช่วงเวลาหลังจากเด็กตื่นนอน และรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว เป็นช่วงที่เด็กตื่นตัวพร้อมในการฝึกตามโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 96 วัน

4. ระยะเวลาหลังการกระตุ้นพัฒนาการ

กลุ่มกรณีศึกษา เมื่อสิ้นสุดการกระตุ้นพัฒนาการตามแผนการกระตุ้นพัฒนาการที่วางไว้แล้ว 3 เดือน ผู้วิจัยทำการประเมินพัฒนาการเด็กทั้ง 2 กลุ่มอีกครั้ง ด้วยแบบสำรวจรายทักษะเพื่อให้แน่ใจว่าทักษะที่ฝึกได้แล้วนั้นยังคงอยู่ต่อไป และเด็กยังคงได้รับการฝึกกระตุ้นพัฒนาการที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโต ต่อไป

กลุ่มควบคุมเทียบ ได้รับการตรวจพัฒนาการตามปกติ และรอรับการเข้ารับบริการที่หน่วยพัฒนาการและการเจริญเติบโตต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทักษะที่เกิดขึ้นที่บันทึกไว้ในแบบสำรวจรายทักษะ มาสร้างเป็นกราฟเปรียบเทียบการเกิดทักษะเป้าหมายระหว่างกลุ่มกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียบทุกเดือน และสรุปข้อมูลเป็นร้อยละของทักษะที่เกิดขึ้นตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในกลุ่มกรณีศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมเทียบ

การนำเสนอข้อมูล

1. แสดงเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองของกรณีศึกษาในระยะ 2 เดือนแรกและ 2 เดือนหลัง โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง
2. แสดงการเกิดทักษะเป้าหมายของกรณีศึกษา โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง
3. เปรียบเทียบการเกิดทักษะเป้าหมายระหว่างกรณีศึกษากับกลุ่มควบคุมเทียบในระยะ 6 เดือนและระยะติดตามผลหลังหยุดการกระตุ้นพัฒนาการ 1 เดือน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางและกราฟ
4. สรุปผลการเกิดทักษะเป้าหมายระหว่างกรณีศึกษากับกลุ่มควบคุมเทียบ ในระยะ 6 เดือนและหลังหยุดการกระตุ้นพัฒนาการ 1 เดือน คิดเป็นร้อยละโดยนำเสนอในรูปแบบตาราง

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากเวลาและบุคลากรในการวิจัยมีจำกัดทำให้ไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดได้
2. มีตัวแปรแทรกซ้อนในงานวิจัย ได้แก่ การกระตุ้นพัฒนาการที่เด็กได้รับจากผู้ปกครอง แต่ละคนไม่เท่ากันซึ่งอาจมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก
3. การวัดผล สถานที่ในการวัดผลในกลุ่มกรณีศึกษาและกลุ่มควบคุมเทียมต่างกัน ซึ่งมีผลในการวัดพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กพัฒนาการช้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่านี้ ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรและเงินทุนในการทำวิจัยมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถนำผลมาคำนวณทางสถิติและใช้เป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดได้
2. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นการกระตุ้นพัฒนาการที่มีต่อเด็กที่เป็นอัมพาตของสมองใหญ่ ดังนั้นในการศึกษาค้างครั้งต่อไปควรเป็นการศึกษาหาแนวทางการให้การกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่มากกว่าจะเปรียบเทียบว่า กลุ่มที่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการกลุ่มใดมีพัฒนาการดีกว่ากัน
3. ควรมีการศึกษาผลของการส่งเสริมพัฒนาการในระยะยาว เพื่อให้สามารถติดตามผลการส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษาในเด็กที่เป็นอัมพาตของสมองใหญ่ประเภทอื่นๆ เช่น Athetoid หรือ Dsytonic เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการจัดโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการ

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การกระตุ้นพัฒนาการมีผลดีในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กหลายกลุ่มเช่นเด็กที่ถูกทอดทิ้ง จึงควรนำมาใช้จริงกับเด็กในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการกระตุ้นพัฒนาการมากจะเห็นว่า มีการจัดตั้งศูนย์การกระตุ้นพัฒนาการสำหรับเด็กมากมายและมีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ ที่จะให้การช่วยเหลือเด็ก และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี

สำหรับในประเทศไทยการนำการกระตุ้นพัฒนาการมาใช้ยังมีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้านทั้งด้านสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากร ที่ยังขาดแคลนและรัฐบาลยังไม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังเท่าที่ควร ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจที่ผิด เกี่ยวกับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่ที่คิดว่า คงไม่มีการรักษาใดที่ทำให้เด็กดีขึ้นได้ ตลอดจนความเอาใจใส่และการดูแลเด็กยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นการนำการกระตุ้นพัฒนาการมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยอาจทำได้ดังนี้

1. รัฐบาลเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น เงินทุนการพัฒนาบุคลากรมีระบบรองรับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่ ให้เด็กทุกคนได้รับการช่วยเหลือ
2. ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กอัมพาตของสมองใหญ่ว่า สามารถช่วยเหลือให้มีพัฒนาดีขึ้นได้
3. เนื่องจากประเทศไทยยังมีบุคลากร ทางการกระตุ้นพัฒนาการ จำกัด แนวทางในประเทศไทยจึงควรเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้ให้การกระตุ้นพัฒนาการแก่เด็กมากที่สุดดังเห็นได้จากการกระตุ้นพัฒนาการ ส่วนมากทำได้ง่าย ไม่ต้องอาศัย อุปกรณ์มาก โดยมีผู้เชี่ยวชาญช่วยให้คำแนะนำเป็นครั้งคราว แต่ยึดผู้ปกครองเป็นหลัก